

ציון חגי תשרי ה'תשפ"ה במלחמה – מסרים ודגשים

רציונל הפעולה החינוכית בחגי תשרי במלחמה

חודש תשרי הוא החודש העשיר בחגים בלוח השנה העברי, במהלכו נציין את: ראש השנה, צום גדליה יום כיפור, שבעת ימי סוכות, הושענא רבה, שמיני עצרת ושמחת תורה. ב"עשרת ימי תשובה" שבין ראש השנה ליום הכיפורים יצוין השנה גם יום הזיכרון למתקפת ה-7 באוקטובר ואזכרות לציון שנה לנפילתם של נרצחי וחללי המתקפה וימי המלחמה הראשונים. ציון החגים בסמיכות למועד סמלי זה ותורן כדי מלחמה מייצרים ומבליטים מתחים רבים. המתח שבין שמחת החג לבין מציאות המלחמה מאתגרים את השיח החינוכי ואת המסרים הפיקודיים בעת הזו. נבקש לציין את חודש זה וחגיו כהזדמנות להתבונן בשבר לצד התקווה, בכאב ובכישלון הצבאי לצד הצורך בצמיחה והיערכות לעתיד.

עם ישראל ציין את חגיו בתקופות קשות, חגג את ראש השנה וצם בכיפור גם בימי מלחמה וכאב. נציין אותם גם השנה כחגים בהם נתכנס יחד לחגוג את שישינו ונחזיק בתקווה ובכוחה לעצב וליצור מחר טוב יותר.

ראש השנה במלחמה

השנה נציין את ראש השנה הראשון מפרוץ מלחמת "חרבות ברזל". 7 באוקטובר יחול בעצם הימים הנוראים שבין ראש השנה ליום הכיפורים וציון החג יעמוד בסימן האירוע הגדול והחשוב הזה.

ראש השנה כיום הדין הפותח את ה"ימים הנוראים" (או: "עשרת ימי תשובה") שבין ראש השנה ליום הכיפורים. אלה ימים של חשבון נפש על הכישלון הנורא בהפקרת יישובי הנגב המערבי ב-7 באוקטובר המחייב הכרה באחריות שלא עמדנו בה.

- לא נוכל להשיב את כל מה שאבד, אבל יש אפשרות לתיקון ולשיפור. צה"ל מופקד על ביטחונה של מדינת ישראל אזרחיה ותושביה כולם. התחלנו במשימה ואנחנו נחושים להשלים אותה ולהשיב את הביטחון למדינה ישראל ואזרחיה.
- אנו נדרשים ל"נחפשה דרכנו ונחקורה" (איכה, ג', מ') – הדרך לתיקון מחייבת בחינה עצמית נוקבת של עצמנו, בכל הדרגים ובכל מערכי הפעילות, והפקת לקחים מבצעיים וערכיים.
- העיסוק ביום הדין וברעיון האחריות מצריך קשב למתח שבין תכני ה"סליחות" וחשבון הנפש אל מול היעדר פרסומם של התחקירים ותחושת אי מימוש האחריות בקרב הפיקוד הבכיר.

התחדשות ותקווה – פתיחת השנה החדשה כאפשרות לדף חדש: "תכלה שנה וקללותיה תחל שנה וברכותיה".

- תקוות ההתחדשות בשנה החדשה מבשרת לנו שבכוחנו לפתוח דף חדש. זהו דף ששרטוטיו כבר סומנו מפרוץ המלחמה – בהיחלצות חיילים וחיילות בחירוף נפש ביום הנורא ההוא, בהתגייסות ההמונית של כוחות המילואים, בתחבולות ובחידושים בשדה המערכה ובהישגים בשדה הקרב.
- נרים את הראש בתקווה שתהא השנה החדשה טובה מקודמתה. נעריך את שהצלחנו להשיג עד כה, נוקיר את תעצומות הנפש של חיילי צה"ל שהתגלו במלחמה, ונשאב כוח מרוחם לקראת שנה חדשה.
- העיסוק ברעיון ההתחדשות שבשנה החדשה מחייב רגישות למתח שבין תכני התקווה לשנה חדשה אל מול הכשלים בשנה החולפת ומטרות המלחמה שטרם מומשו במלואם.

יום כיפור במלחמה

הרעות והקשר בין האדם לחברו – "עבירות [...] שבינו לבין חברו - אין יום הכיפורים מכפר, עד שירצה את חברו" (משנה, יומא, ח, ז). תיקון היחסים בינינו לבין חברינו וטיפול היחד, הערבות ההדדית והדאגה זה לזה הם תנאי הכרחי לשיקום.

- ערב המלחמה הייתה החברה הישראלית שקועה בעיצומו של ויכוח ציבורי עז. אנו נדרשים לפעולות שיחזקו את "אחדות השורות" ותחושת האחוה בקרב חיי צה"ל.
- נדגיש את ערך הרעות, ה"יחד" והערבות ההדדית שידריכו אותנו בכל מעשינו.
- הוידוי מונה את החטאים בלשון רבים ("על חטא שחטאנו בפניך" וגו') – כולנו נושאים באחריות. כולנו ערבים זה בזה ונושאים באחריות המשותפת לעמידה במשימותיה של יחידתנו ובמעגלים המתרחבים של פעילותה.
- העיסוק ברעיון הערבות ההדדית מחייב תשומת לב למתח שבין תכני האחריות המשותפת אל מול האחריות האישית של מפקדי צה"ל וחייליו בכשל ה-7 באוקטובר.

שרשרת של שליחים לעם ישראל – ביום הכיפורים אנו קוראים את ספר יונה - נביא מתמודד באופן מורכב עם שליחות גדולה המוטלת עליו להציל את אנשי נינוה. גם עלינו מוטלת שליחות בשם מדינת ישראל ועם ישראל לדורותינו, להגן ולהציל את תושבי המדינה מפני אויבנו הזוממים להורגנו.

- זוהי זכות גדולה להיות חלק משרשרת דורות הלוחמים המגנים על הזכות המוסרית והטבעית של עם ישראל לחיות בחירות ובביטחון בארצו.
- העיסוק בערך השליחות ושרשרת השליחים מחייב רגישות אל מול גודל הכישלון בשבעה באוקטובר.

סוכות במלחמה

הסוכה והמגורים הארעיים - משמעות החג באה לידי ביטוי במעבר האדם ממגורי קבע בביתו לסוכת ארעי הנמצאת תחת כיפת השמים.

- חג הסוכות יחול השנה במציאות בה מציינים אזרחים רבים במדינת ישראל שנה למגורים זמניים ורחוקים מביתם.
- אנו חיילי צה"ל מחוייבים לעשות הכל על מנת לאפשר שובם לבתיהם בביטחון, בצפון הארץ ובדרומה.
- מחויבותו של צה"ל לאפשר השבת אזרחי המדינה לבתיהם מחייבת תשומת לב מיוחדת אל מול הארעיות שבמגורי האזרחים המפונים ומציאות החיים בצפון.

חג האסיף – חג הסוכות מציין את סיום העונה החקלאית של איסוף יבולי הקיץ.

- נציין את הזדהותנו עם חקלאי הנגב המערבי וגבול הצפון השוקדים על שימור החקלאות בישראל – במטעים ובשדות, בלולים וברפתות – ומספקים מזון לאזרחי המדינה ומחזקים את החוסן הלאומי של מדינת ישראל.
- חקלאי הנגב המערבי והצפון היו הראשונים לשוב אל השדות ולעבד את אדמתם, גם אל מול סכנה ומלחמה.
- נדגיש בחג את הקשר אל הארץ, היציאה מהבית אל הסוכה מסמלת את חוויית הקושי של נדודים ועראיות ללא בית משלנו.
- מלחמת חרבות ברזל היא מלחמה על הבית שלנו ועל זכותנו לחיות בשלווה ובשלום במדינתנו הריבונית. זוהי צדקת הדרך של המלחמה ולאורה נחזק את הקשר שלנו אל המולדת עליה אנו נלחמים.
- העיסוק בקשר אל הארץ ואל האדמה מחייב רגישות למתח שבין תכני חג האסיף – חג השפע החקלאי – לבין מציאות חייהם של אזרחי ישראל המפונים מבתיהם.

ארבעת המינים והושעת הפרט והכלל - בכל אחד מימי חג הסוכות נוהגים להקיף את בימת בית הכנסת עם ארבעת המינים (הקפות) ולומר פיוטי תפילה לשנה גשומה ותקווה לישועה מצרות הפרט והכלל. היות והקריאה החוזרת בפיוטים אלה היא "הושע נא" הם נקראים "הושענות".

- ארבעת המינים הם סמל לחלקי עם ישראל, ורק כשהם כולם מאוגדים יחדיו ניתן להתפלל את התפילה המיוחדת בסוכות על ההצלחה של העם והארץ (תפילת ה"הושענות").
- גם במלחמת חרבות ברזל ראינו מופת של התגייסות של כלל החברה הישראלית והעם היהודי להצלחת המלחמה: החל בגיוס הגדול בתולדות המדינה של מערך המילואים, דרך העורף שהתמסר כולו לעזרת המפונים מבתיהם, החיילים שבחזית ומשפחותיהם, וכלה בקהילות היהודיות בתפוצות העומדות לצידנו במדינותיהן.

- העיסוק בתכני אחדות השורות והצלת הפרט והכלל מחייב התייחסות מיוחדת ורגישות למתח הקיים בין תכנים אלו לבין המשך הימצאם של חטופים ברצועת עזה למעלה משנה, המחאות הגוברות בציבור הישראלי.

מעגל החיים היהודי והתקווה – בגמר חג סוכות אנו חוגגים בשמחת תורה את השלמת הקריאה בספר התורה, ופתיחת מחזור קריאה חדש. התורה היא סמל לעולם הרוח והערכים ומשמעותם החיונית בחיינו.

- רוח הלחימה הוא אחד משלושת רכיבי העוצמה הצבאית. עוצמת הרוח, היונקת ממורשת העבר ואוצרות הרוח שבמסורת ישראל, והקפדה על ערכי צה"ל ינחו אותנו במלחמת חרבות ברזל. הם הכוח המניע את מסירות הנפש והנכונות לעשות ככל שידרש על מנת לעמוד במשימות הכבדות המוטלות על כתפינו ואלה שעוד נכוננו לנו.
- העם היהודי חווה בתולדותיו ימים קשים וידע לצמוח מן השבר. נתחזק בתקווה שתתחדש עלינו שנה טובה וכמאמר השיר: "עוד נדע ימים טובים מאלה".